

УДК 94(=16):027.7(477-25)+02(477)"18+027.54(477)ІКНБУВ

*Іванна Олександрівна Гуржій,
кандидат історичних наук,
науковий співробітник
відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій
Інституту книгознавства
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
e-mail: ivka85.85@ukr.net*

**ЗБІРКА СЛОВ'ЯНОЗНАВЧИХ ВИДАНЬ З ФОНДІВ ВІДДІЛУ
БІБЛІОТЕЧНИХ ЗІБРАНЬ ТА ІСТОРИЧНИХ КОЛЕКЦІЙ
ІНСТИТУТУ КНИГОЗНАВСТВА НБУВ:
ДО ПИТАННЯ РЕКОНСТРУКЦІ БІБЛІОТЕКИ
Т. Д. ФЛОРИНСЬКОГО**

На основі архівних та друкованих джерел здійснене дослідження збірки слов'янознавчих видань з особистої бібліотеки відомого вченого-славіста, професора та декана історико-філологічного факультету Університету св. Володимира Тимофія Дмитровича Флоринського (1854–1919). Висвітлено історію надходження бібліотеки Т. Д. Флоринського до ВБУ. Проаналізовано кількісний та тематичний склад збірки видань зі слов'янознавства, які за провенієнціями можуть бути віднесені до бібліотеки науковця.

Ключові слова: Т. Д. Флоринський, книгозбірня, видавництво, слов'янознавство.

У студії надано характеристику зібранню слов'янознавчих видань з фондів відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі – ВБЗІК ІК НБУВ), які, через наявність у них провенієнцій Т. Д. Флоринського, можемо з упевненістю віднести до його особистої бібліотеки, що її в 1919 р., після смерті чоловіка передала до Всенародної бібліотеки України його дружина. У відділі ідентифіковано 62 видання, які мають ознаки приналежності до бібліотеки професора Т. Д. Флоринського. Ці видання відображають професійні вподобання професора, його творчі зв'язки з непересічними особистостями України та зарубіжних країн кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Тимофій Дмитрович Флоринський народився 28 жовтня 1854 р. в родині священика, магістра Петербурзької духовної академії, богослова та історика Церкви. Освіту здобував у Третій Санкт-Петербурзькій класичній гімназії, потім вступив на історико-філологічний факультет імператор-

© І. О. Гуржій, 2018

ського Санкт-Петербурзького університету, який закінчив у 1876 р. Учень В. І. Ламанського і В. Г. Васильєвського. У 1880–1881 рр. викладав на Вищих жіночих курсах, у 1881 р. захистив магістерську дисертацію «Південні слов'яни і Візантія в другій чверті XIV століття». У наступному році був призначений доцентом Університету св. Володимира. У 1888 р. захистив докторську дисертацію «Пам'ятки законодавчої діяльності Душана, царя сербів і греків» (Київ, 1887), був призначений ординарним професором і деканом історико-філологічного факультету (1890–1905) [1, арк. 1]. У 1906–1907 рр. – директор Київського приватного жіночого комерційного училища. Член Історичного товариства Нестора-Літописця, Російського археологічного інституту в Константинополі (з 1895 р.), Московського імператорського археологічного товариства (з 1896 р.), Церковно-історичного та археологічного товариства при Київській духовній академії. Т. Д. Флоринський брав активну участь у суспільно-політичному житті – обіймав посаду голови в Київському слов'янському благодійному товаристві, редагував журнал «Славянский еженедельник», виступав з доповідями і промовами з питань слов'янознавства [2, 35]. У 1919 р. був розстріляний чекістами в Києві. Його урочисто поховали біля Аскольдової могили – поруч із могилою його старшого сина Сергія Тимофійовича, який загинув на фронті в 1916 р.

Т. Д. Флоринський залишив значну наукову спадщину. Найвідоміші його праці – «Афонские акты и фотографические снимки с них в собраниях П. И. Севастьянова» (1880), магістерська дисертація «Южные славяне и Византия во второй четверти XIV века», «Памятники законодательной деятельности Душана, царя сербов и греков: хрисовулы, сербский Законник, сборники византийских законов» (1887) [3, с. 170]. Аналізуючи студії Т. Д. Флоринського, можемо відзначити його інтерес до історії російської медієвістики та слов'янознавства. Отож і бібліотека науковця, який збирав її все життя, переважно відповідала його науковим інтересам.

Аналіз архівних джерел та фрагмента його книжкової колекції, що зберігається у ВБЗІК, дав можливість умовно поділити бібліотечне зібрання Т. Д. Флоринського на такі тематичні розділи: історія південних та західних слов'ян (болгар, сербів, поляків та інших), історія слов'янських літератур, слов'янське мовознавство, слов'янські фольклор та етнографія, слов'янська палеографія.

Процес надходження бібліотеки науковця до Всенародної бібліотеки України (далі – ВБУ) був достатньо тривалим. У 1919 р., після смерті Т. Д. Флоринського, його дружина Віра Іванівна звернулася з листом до керівництва ВБУ, в якому повідомляла, що має намір передати туди бібліотеку покійного чоловіка. На її думку, бібліотека містила цінні книги

та брошури зі славістики [4, с. 57]. На засіданні Тимчасового комітету зі створення Національної бібліотеки (далі – ТК) його члени Є. О. Ківлицький та А. З. Носов розглянули пропозицію В. І. Флоринської передати бібліотеку чоловіка ВБУ [5, с. 12]. Після тривалого листування вдови з ТК було укладено список книг, які мали передаватись до ВБУ в першу чергу [6, арк. 1–8]. Проте вирішення питання купівлі бібліотеки Т. Д. Флоринського дуже затягувалося, отож В. І. Флоринська звернулася по допомогу в цій справі до професора А. Лук'яненка, давнього друга сім'ї Флоринських, який, своєю чергою, написав листа-прохання щодо прискорення прийняття цієї колекції до ВБУ. 26 вересня 1919 р. Віра Іванівна отримала офіційного листа від ТК, де було підтверджено рішення щодо купівлі ВБУ книг її покійного чоловіка [7, с. 113]. Архівна спадщина Т. Д. Флоринського, яка зберігається в декількох фондах Інституту рукопису НБУВ (далі – ІР НБУВ), зокрема в ф. 219, ф. І «Літературні матеріали» та ф. ІІІ «Листування», містить його листування з А. Ф. Шималовським, Г. В. Луцицьким та В. Д. Полешком, в якому є відомості щодо того, з яких саме книжок складалася бібліотека Т. Д. Флоринського і які з них надійшли до ВБУ [8, арк. 1].

Частина зібрання Т. Д. Флоринського, що перебуває нині у фондах ВБЗІК, переважно складається з іншомовних періодичних видань. Під час сортування літератури вони були вилучені в окрему колекцію завдяки тому, що мають помітки власника на полях та на титульних сторінках. Це такі видання, як: «*Vestnik Kral. Ceske spolecnosti nauk*» під редакцією Франтішека Пастернека (Прага, 1900) (напис на оправі: Т. Флоринського); «*Český Časopis Historický*» (Прага, 1905) (напис на оправі: Т. Флоринського); філологічний щомісячник «*Наставник. Лист професорскога Друштва*» (Белград, 1896) (напис на оправі: Тимофею Флоринському професору. Киев); журнал Югославської академії перекладачів «*Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*», виданий під керівництвом П. Будмані (Загреб, 1904) (напис на оправі: Из книж. кол. Флоринського); періодичне видання для школярів «*Nastavni Vjesnik casopis za srednje škole*» (Загреб, 1899) (напис на титульному аркуші: Kreković. Эти книги Т. Ф.); історичний журнал «*Из Гласа српске Кральевске академије*» (Белград, 1888) (на титульному аркуші має напис від автора статті «Неколика Питанья о Стефану Неманьи», в якому висловлена подяка Т. Д. Флоринському).

Також з архівних джерел ІР НБУВ [9, арк. 5] відомо, що книгозбірня Тимофія Дмитровича містила видання з історії слов'янських літератур, деякі з них зберігаються у ВБЗІК. Це, зокрема, поетична збірка «*Děla*» словенського та хорватського поета Станка Враза (1810–1851) [10, 144 с.], видана хорватською мовою друкарнею «*Dragutina Albrechta*» (За-

греб; 1864 р). На оправі видання, а також на титульному аркуші є кілька провенієнцій: у верхній частині оправі напис «Т. Флоринській», посередині стоїть печатка «Druzтво Hrvatski dom u Zagrebu». На титульному аркуші примірника міститься наліпка з шифром «V 13/II», такі самі шифри проставлені на другій та передостанній сторінках. Збірник має кишеньковий формат, потребує реставрації.

Ще одне видання, яке можна віднести до праць з історії літератури, – «Rozmanitosti. Příspěvky k dějinám starší české literatury» [11, 104 с.]. Це збірка чеського літературознавця Фердинанда Менчика (Ferdinand Menčík, 1853–1916), що вийшла друком у 1880 р. у місті Жичень (Jičíně) у видавництві книгарні Дж. Паска (J. Paska). На титульному аркуші в правому верхньому куті зроблений напис «prof. T. Florinskému vydavatele». Видання має кишеньковий формат.

Видання «Výklad počátku mluvnice československé přidaných ku prvé čítance slovenské» [12, 87 с.] словацького ученого-славіста Мартіна Гаттала (Martin Hattala; 1821–1903) можна віднести до відділу слов'янського мовознавства. Видання вийшло у світ словацькою мовою у 1860 р. у м. Відень у друкарні «V.c.k. skladě školských knih». Це посібник для викладачів початкової школи, а також для бажаючих вивчити словацьку мову самостійно. На форзаці примірника є напис: «Т. Флоринський. Прага. Сентябрь 1886 г.», а на титульному аркуші, у верхньому правому куті напис олівцем: «Бібліотека проф. Флор.», у нижній частині стоїть печатка «Sam. E. Taussig Prag Praha kleine Karigasse malá Karlova ulice». Посібник має кольорову обкладинку з твердого картону і знаходиться в задовільному стані.

Наступне видання з книжкової колекції Т. Д. Флоринського – «Један Лист из историје српског народа у Далмацији у 1596 години» [13, 27 с.] проф. Джоба Н. Томича (Јов. Н. Томића) з тематичного розділу історії сербського народу. У ньому автор розкриває основні причини приєднання значної частини Далмації до Сербії, описує її політичний устрій і тісні торговельні зв'язки з сербськими містами. Історичний нарис югославського вченого Дж. Н. Томича побачив світ болгарською мовою у видавництві «Парна Радикална штампарија», він вийшов друком у світ 1894 р. у Белграді. Стан примірника незадовільний, потребує реставрації. На верхній кришці напис чорнилом: «Т. Д. Флоринський». Друге видання того ж автора з фонду відділу БЗІК – «О истории црне горе. Црногорскога митрополита василија Петровића», видане у «державной штампарији кральевине србије» (Белград, 1903 р.). Третя книга авторства Дж. Н. Томича – «Пре три столета скице из истороје српског народа у XVI Веку» [14, 32 с.]. Видання болгарською мовою було опубліковане в 1894 р. у друкарні «Андре Јовановича» (м. Кругужевац). У цьому посібнику автором розкриті основні

етапи розвитку зовнішньої політики в Сербії кін. XV–XVI ст. Посібник був створений безпосередньо для програми крагужевацької гімназії. На оправі видання, як і на вищеназваних, напис чорнилом – «Т. Д. Флоринський».

Також у славістичному зібранні Т. Д. Флоринського міститься видання болгарського історика та етнографа Н. С. Начова (Никола Енев Начовъ 1859–1940) «За побратимство» [15, 136 с.]. Це етнографічний довідник. Видання болгарською мовою, опубліковане в 1896 р. у м. Средець «Державною печатницею». На примірнику у верхній частині оправи виведено олівцем два написи – «Т. Флоринський» та «з книг проф. Флор.». Примірник потребує реставрації.

Серед книжок Т. Д. Флоринського є й видання з історичної тематики – «Болгарскте хайдути» [16, 39 с.] болгарського революціонера Г. С. Раковського, «Селското землевладение въ Византия» П. Мутафчиева [17, 72 с.] та історичний нарис югославського державного діяча В. Дж. Петровича «Грача за историју Краљевине Србије». Праця «Болгарскте хайдути» Г. Раковського вийшла друком у м. Бухарест, у друкарні «Книгопечатница К. Н. Радулеску», в 1867 р. Присвячена боротьбі між турецьким і болгарським народами. На оправі примірника напис чорнилом «Т. Флоринський», на титульному аркуші стоїть овальна печатка синього кольору, в колі якої записані літери «Ч. Б. Л.». Така печатка виявлена тільки на цьому виданні. Видання знаходиться в незадовільному стані та потребує реставрації.

Нарис «Селското землевладение въ Византия» історика П. Мутафчиева видано в друкарні «Державна печатница» болгарською мовою (1910 р.; Софія). Це стисла доповідь для семінару з історії болгар на прикладі внутрішньої політики, торгівлі та землеволодіння у Візантійській імперії VI–VII ст. На оправі видання є напис – «из книг проф. Флоринскаго», біля назви твору помітка олівцем – № 10. На титульному аркуші примірника, у верхньому правому куті, напис – «На многоуважаваему проф. Т. Д. Флоринскому от автора». Видання знаходиться у задовільному стані, перші сторінки трохи обгорілі, останні сторінки тексту відсутні. Примірник потребує реставрації.

Із видань хорватською мовою маємо «Pora Dukljanina ljetopis po latinsku i toga nekoliko i još nešto po hrvatsku, po prepisu pora Jerolima Kaletića» [18, 59 с.]. Укладачем хорватського літопису є Іван Ченчіч – католицький священник, що вивчав історію хорватської церкви та культури. «Ljetopis Pora Dukljanina...» – це хроніка, яка містить каталог готослов'янських правителів з кінця V до середини XII ст. Видання вийшло у м. Kraljevići (Кралевица), в друкарні «Primorske tiskane» у 1874 р. Примірник має паперову оправу, яка відокремлена від основної частини книжкового блоку. На титульному аркуші видання, у верхньому правому куті, напис чорнилом – «Т. Флоринскаго».

Наступне видання – «Бележки върху веществената култура на Старобългарското ханство и основанийето му в Европа» [19, 80 с.] відомого болгарського історика та археолога Г. Д. Баласчева. Вийшло друком у «Печатница на Иванъ К. Божиновъ» у Софії в 1902 р., болгарською мовою, знаходиться в задовільному стані. На паперовій оправі примірника напис олівцем – «Из книжной коллекции проф. Флоринскаго». На титульному аркуші напис чорнилом від автора – «Намногоуважаемый господинъ профессор Тимофей Флоринский».

Окрім зазначених вище видань у збірці зі славістики Т. Д. Флоринського з фондів ВБЗІК містяться видання з етнографії та палеографії (атласи, альбоми, знімки тощо, твори давнього і нового часу, книги з історії Росії, України, Візантії).

Отже, проаналізоване нами зібрання зі славістики, що є невеликою частиною значної за обсягом приватної книгозбірні відомого філолога Т. Д. Флоринського, дає змогу визначитися з основними бібліофільськими вподобаннями вченого та в майбутньому здійснити спробу віртуально реконструювати його повне зібрання книжок, що розпорошене по різних структурних підрозділах НБУВ.

Список використаних джерел

1. Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі – ІР НБУВ). Ф. 219. Од. зб. 31 «Русский архив». Арк. 1.
2. Успенский Ф. И. Ещё раз о Т. Д. Флоринском // Вестник литературы. Санкт-Петербург, 1919. № 6. С. 35.
3. Энциклопедический словарь / под ред. И. Е. Андреевского, К. К. Арсеньева, Ф. Ф. Петрушевского ; изд.: Ф. А. Брокгауз [Лейпциг], И. А. Ефрон [Санкт-Петербург]. Санкт-Петербург : Тип. И. А. Ефрона, 1890–1907. Т. 1–41А [1–82], доп. 1–2А [1–4]. Т. 36. С. 170.
4. Архів ІР НБУВ. Оп. 1 «Переписка Временного Комитета по основанию библиотеки с частными лицами». Арк. 57.
5. Там само. Оп. 1. Протокол № 62. Клопотання Флоринської. Пункт 3.
6. ІР НБУВ. Ф. І. Од. зб. 5190 «Список книг Т. Д. Флоринского». Арк. 1–8.
7. Архів ІР НБУВ. Оп. 1. Лист В. І. Флоринської. Арк. 113.
8. ІР НБУВ. Ф. І. Од. зб. 5193. Записки В. І. Флоринської. Арк. 1.
9. Там само. Од. зб. 5190. Список книг Т. Д. Флоринського. Арк. 5.
10. Vraz S. Děla. Druhi dio. Glasi iz Dubrave Žerovinske gusle i tambura. Zagreb : Brzotiskom Dragutina Albechta, 1864., 114 s.
11. Menčík F. Rozmanitosti. Příspěvky k dějinám starší české literatury. V Jičíně, 1880. 104 s.
12. Hattala M. Výklad počátku mluvnice československé přidaných ku prvé čitance slovenské. Vena, 1860. V.c.k. skladě školských knih. 87 s.
13. Томич Н. Један Лист из историје српског народа у Далмацији у 1596 години. Белград : Парна Радикална штампарија, 1894. 26 с.

14. Томич Н. Пре три столета скице из истороје српског народа у XVI веку. Крагујевац : Штампарија Андре Јовановича, 1894. 32 с.
15. Начовъ Н. Е. За побратимство. Средець: Державна печатница, 1896. 136 с.
16. Раковски Г. С. Болгарскте хай дути. Букурещь, 1867. Книгопечатница К. Н. Радулеску. 39 с.
17. Мутафчиев П. С. Селското землевладение въ Византия. Софія, 1910. Державна печатница. 72 с.
18. Črnčić I. Pora Dukljanina ljetopis po latinsku i toga nekoliko i još nešto po hrvatsku, po prepisu pora Jerolima Kaletića. Kraljevića, 1874. Primorske tiskane. 59 s.
19. Баласчев Г. Д. Бележки върху веществената култура на Старобългарското ханство и основанието му в Европа. Софія, 1902. Печатница на Иванъ К. Божиновъ. 80 с.

References

1. Florinskii, T. D. (1895). Russkii arhiv [Russian archive]. Fond 219, Unit. 31. The Institute of Manuscript, Kyiv, Ukraine. [In Russian].
2. Uspenskii, F. I. (1919). Eshche raz o T. D. Florinskom [Once again about T. D. Florynskii]. In *Vestnik literatury* [Literature herald], No. 6, p. 35. Saint Petersburg. [In Russian].
3. Brokgauz, F. A., Efron, I. A. (Publ.). (1890–1907). *Entsyklopedicheskii slovar* [Encyclopedic dictionary] (I. E. Andreevskii, K. K. Arsenev, F. F. Petrushevskii, Eds., F. A. Brokgauz [Leipzig], I. A. Efron [Saint Petersburg], Publishers, Vols. 1–41A [1–82], Suppl. 1–2A [1–4], Vol. 36, p. 170). Saint Petersburg: Typography of I. A. Efron. [In Russian].
4. Perepiska Vremennogo Komiteta po osnovaniiu biblioteki s chastnymi litcami [Correspondence of the Temporary Committee on Library Foundation with private persons]. (1919). Inventory 1, leaf 57. Archive of the Institute of Manuscript, Kyiv, Ukraine. [In Russian].
5. Klopotannia Florynskoï [Petition of Florynska]. Inventory 1, Protocol 62, Paragraph 3. Archive of the Institute of Manuscript, Kyiv, Ukraine. [In Russian].
6. Florinskii, T. D. (1910). Spisok knig T. D. Florinskogo [List of T. D. Florynskii's books]. Fond 1, Unit 5190, leafs 1–8. The Institute of Manuscript, Kyiv, Ukraine. [In Russian].
7. Pismo V. I. Florinskoi [Letter of V. I. Florynska] (1919). Inventory 1, leaf 113. Archive of the Institute of Manuscript, Kyiv, Ukraine. [In Russian].
8. Zapiski Very Ivanovny Florinskoi [Notes of V. I. Florynska]. (1910). Fond 1, Unit 5193, leaf 1. The Institute of Manuscript, Kyiv, Ukraine. [In Russian].
9. Spisok knig T. D. Florinskogo [List of T. D. Florynskii's books]. (1910). Fond 1, Unit 5190, leaf 5. The Institute of Manuscript, Kyiv, Ukraine. [In Russian].
10. Vraz, S. (1864). *Děla. Drugi dio. Glasi iz Dubrave Žerovinske gusle i tambura*. Zagreb: Brzotiskom Dragutina Albechta. [In Croatian].
11. Menčík, F. (1880). *Rozmanitosti. Příspěvky k dějinám starší české literatury*. V Jičíně. [In Croatian].
12. Hattala, M. (1860). *Výklad počátku mluvnice československé přidaných ku prvé čítance slovenské*. Vena. V.c.k. skladež školských knih. [In Croatian].

13. Tomych, N. (1894). *Jedan List iz istorije srpskog naroda u Dalmatsiji u 1596 godiny* [One leaf from the history of the Serbian people in Dalmatia in 1596]. Belgrade: Parna Radykalna shtampariia. [In Bulgarian].
14. Tomych, N. (1894). *Pre try stoleta skitse iz istoroje srpskog naroda u XVI veku* [Preliminary three centuries from the history of the Serbian people in the 16th century]. Kraguzhevats: Shtamparija Andre Jovanovicha. [In Bulgarian].
15. Nachov, N. I. (1896). *Za pobratymstvo* [For brotherhood]. Sredets: Derzhavna pechatnitsa. [In Bulgarian].
16. Rakovski, G. S. (1867). *Bolgarskte khai duti*. Bukureshch: Knigopechatnitsa K. N. Radulesku. [In Bulgarian].
17. Mutafchiev, P. S. (1910). *Selskoto zemlevladienie v Vizantiia* [The rural land tenure in Byzantium]. Sofia: Derzhavna pechatnitsa. [In Bulgarian].
18. Črnčić, I. (1874). *Popa Dukljanina ljetopis po latinsku i toga nekoliko i još nešto po hrvatsku, po prepisu popa Jerolima Kaletića*. Kraljevića: Primorske tiskane. [In Bulgarian].
15. Balashev, G. D. (1902). *Belezhki verkhu veshchestvenata kultura na Starobolgarskogoto khanstvo i osnovaniето mu v Evropa* [Notes on the essential culture of the Old Bulgarian Khanate founded in Europe]. Sofia: Pechatnitsa na Ivan K. Borzhynov. [In Bulgarian].

Ivanna Oleksandrivna Hurzhii,
 Candidate of Historical Sciences,
 Research Fellow
 of the Department of Librarian Gatherings and Historical Collections,
 Institute of Book Studies,
 V. I. Vernadsky National Library of Ukraine
 e-mail: ivka85.85@ukr.net

Collection of Slavic studies editions from the funds of the Department of Librarian Gatherings and Librarian Collections of the Institute of Book Studies of VNLU: on the issue of T. D. Florynskyi's library reconstruction

Based on archival and printed sources the history and current state of documents from the personal collection of Tymofii Dmytrovych Florynskyi, Slavic philology, history and Byzantology scientist, professor and dean of the History and Philology Faculty of St. Volodymyr University, (1854–1919) have been investigated. The quantitative and thematic composition of the scientist's personal library is analyzed; the stages of its creation and sources of replenishment are traced. The section of periodicals, particularly magazines, has been studied in detail; the value of some of them lies primarily in the fact that they have T. D. Florynskyi's notes on bindings of the publications or title sheets. In particular, these include such editions as “Český Časopis of Historický”, “Vestnik Kral. Ceske of spolecnosti nauk”, “Наставник. Лист професорскога Друштва”, “Rječnik of hrvatskoga ili srpskoga jezika”, “Nastavni Vjesnik casopis za srednje škole”, “Из Гласа српске of Краљевске академије”, and some others. In the process of studying the scientist's book collection the thematic orientation of the library is clarified. It was revealed that the library of the scientist mainly corresponded to his scientific interests. The library can be conditionally divided into the following thematic parts: the history of the southern and western Slavs (Bulgarians, Serbs, Poles and others); the history of

Slavic literatures; Slavic linguistics; Slavic folklore and ethnography; Slavic paleography. Also, thanks to the study of archival materials, records of T. D. Florynskyi, which contain valuable information about when and from which private persons books in foreign languages were handed to him, were revealed. The study based on the personal correspondence of Vira Ivanivna Florynska, the scientist's widow, shows the process of books transferring by T. D. Florynskyi to the National Library of Ukraine.

Key words: T. D. Florynskyi, book collection, publishing house, Slavic studies.

Иванна Александровна Гуржий,

кандидат исторических наук,

научный сотрудник

отдела библиотечных собраний и исторических коллекций

Института книговедения

Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского

e-mail: ivka85.85@ukr.net

Собрание славяноведческих изданий из фондов отдела библиотечных собраний и исторических коллекций Института книговедения НБУВ: к вопросу реконструкции библиотеки Т. Д. Флоринского

На основе архивных и печатных источников проведено исследование истории и современного состояния документов из личного собрания известного ученого в сфере славянской филологии, истории, византологии, профессора и декана историко-филологического факультета Университета св. Владимира Тимофея Дмитриевича Флоринского (1854–1919). Проанализирован количественный и тематический состав личной библиотеки ученого, прослежены этапы ее создания, а также источники комплектования. Подробно изучены периодические издания, в частности журналы; ценность некоторых из них заключается, в первую очередь, в том, что они имеют записи Т. Д. Флоринского на переплетах изданий или титульных листах. В частности, это такие издания, как: «Český Časopis of Historický», «Vestník Kral. Ceske spolecnosti nauk», «Наставник. Лист професорскога Друштва», «Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika», «Nastavni Vjesnik casopis za srednje škole», «Из Гласа српске Краљевске академије» и некоторые другие. В процессе изучения книжной коллекции ученого выяснена тематическая направленность библиотеки. Установлено, что библиотека Т. Д. Флоринского главным образом отвечала его научным интересам. Библиотеку можно условно разделить на следующие тематические разделы: история южных и западных славян (болгар, сербов, поляков и других), история славянских литератур, славянское языкознание, славянские фольклор и этнография, славянская палеография. Также благодаря изучению архивных материалов выявлены записи Т. Д. Флоринского, в которых имеется ценная информация о том, когда и от каких частных лиц ему были переданы книги на иностранных языках. В исследовании на основании личной переписки Веры Ивановны Флоринской, вдовы ученого, освещен процесс передачи книг Т. Д. Флоринского во Всенародную библиотеку Украины.

Ключевые слова: Т. Д. Флоринский, книжное собрание, издательство, славяноведение.

*Стаття підготовлена 5 квітня 2018 року;
подана до друку 12 квітня 2018 року.*